

HÀ CÔNG TRƯỜNG

Về đầu tri kỷ (*)

(Nhân đọc tập thơ “*Nửa chiều Pleiku*” của nhà thơ Nguyễn Như Bá, NXB Hội Nhà văn - 2012)

“*Nửa chiều Pleiku*” là tập thơ gói gọn cả một chặng đời - là đưa con tinh thần đầu tiên của mình mà nhà thơ Nguyễn Như Bá thai nghén - là ước mơ cho một hành trình thơ - hành trình của người yêu mến Pleiku như một người tình. Tập thơ dày 76 trang với 44 bài thơ khổ 20 x 20cm, Nhà xuất bản Hội Nhà văn. Cuốn sách được trình bày khá bắt mắt ngay từ bìa cho đến trang thơ những khoảng trống được dành ra nhiều tạo nên cảm giác thoáng và dễ chịu.

Tập thơ là phút trải lòng, là hoài niệm về năm tháng đã đi qua - hoài niệm về phố núi từ lúc đặt bước chân phiêu du tới bây giờ. Nguyễn Như Bá bây giờ như một người Pleiku thực thụ, bởi phố núi này đã tạo nên những nốt trầm bằng khuâng trong chất thơ ông. Chính sự am hiểu, sự gắn bó với con người, với bông bênh sương sáng - chiều, phố núi. Với văn hóa nơi đây đã tạo cho thơ ông dấu ấn riêng biệt đầy sức sống, đầy sức hấp dẫn và thành

công. Không ngoa khi nói thơ ông như người thiếu nữ xuân thì vừa ngượng ngùng e ấp, vừa kín đáo trao duyên mà cũng lúng liếng men say tình.

Ta bắt gặp Tây Nguyên qua “*Hoàng hôn*” của tác giả, bằng những hình ảnh được ông cố tình cắt gẫy tạo nên sự gập ghềnh trong từng câu chữ. Giọng thơ nhân nhá, nhả chữ có cảm giác như những điệp trùng độc, đèo khiến cho con chữ tự rơi một cách vô tình mà cố ý: “*Con đường nào/Mà*

không qua/Núi... /Đèo/Rêu xanh/Sương chùng/Lá ứa/Giọt nắng ngủ quên” (Hoàng hôn). Sự trúc trắc đến khó chịu như vũng vằng như cố gắng nói trong hơi thở đứt đoạn để cố gắng vượt qua những dốc nổi dốc. Những câu chữ bị bẻ gãy, đứt lìa không theo một trật tự nào cụ thể: “Con đường nào/ Mà không gặp/ Em/ Gùi mùa qua dốc/ Nhịp/Chiêng công/ Say” (Hoàng hôn). Lắm lúc ta cũng gặp một Pleiku nhẹ nhàng duyên dáng trữ tình trong thơ ông “Pleiku phố núi đường mây/ Đường về quán nhỏ vui đầy cùng em/ Rượu sông dốc cạn tới đêm/ Tóc tình em sợi tóc mềm bay ngang” (Nửa chiều Pleiku). Cái nhẹ nhàng, chút thơ vương ấy níu kéo để cho nhà thơ thấy mình còn nợ nần với phố núi thế nên: “Hồn anh bối rối miên man/ Khi không mình lại nợ nần gì đây” (Nửa chiều Pleiku).

Thơ Nguyễn Như Bá không cố gắng đi sâu vào hiện thực cuộc sống, cũng không có những bí bách, những âm thanh, hình ảnh ngôn ngữ của cuộc sống, những mảng màu trắng đen ngọt nhạt. Mà thơ ông nhẹ nhàng với những xúc cảm mơn man, những thổn thức đầy yêu thương điệu vợ: “Pleiku ơi/ không thương sao đợi/ mưa mù trời/ là lúc không em” (Bên tách cà phê) hay “rượu ngọt ngào mà sao đêm cạn/ em lơ là ta mãi băng khuâng” (Về Ialy). Không gian thơ và hồn thơ của ông vừa nhẹ nhàng vừa thân thuộc vừa gợi mở tạo cho người đọc có cảm giác như họ đã từng sống, từng gắn bó với phố núi huyền tích này.

“Nửa chiều Pleiku” không chia theo chủ đề, cảm xúc mà nó miên man theo nhịp thơ của tác giả, để cứ ngỡ rằng tâm hồn ta đang quyện vào con chữ theo dập dềnh những vũ khúc nhớ thương. Ta gặp Nguyễn Như Bá trong những câu thơ tình với cái trách móc nhẹ nhàng mà rất duyên, dỗi hờn mà nồng nàn như môi êm men tình: “Lúc không em cạn ly đỡ lạnh/ vén mây trời cụng phía trắng lên/ không xa em làm sao biết nhớ/ tình dỗi hờn cảm giác môi êm” để rồi lâng lâng theo cảm xúc sum vầy trọn vẹn của tình yêu “Trông tượng thôi cũng là em đấy/ xa là gần càng nhớ nhau hơn/ duyên đã bén cây gì tỏa bóng/ rợp mái tình hạnh phúc soi chung” (Mái tình). Hay đó là những dòng hoài niệm về những kỷ niệm xa xôi mà trong một thoáng trở về quê xưa tâm hồn được reo lên thành tiếng: “Lặng lẽ về với thôn với xóm/ với con mương chảy dọc ven đường/ bóng mù u lâu đời cổ thụ/ qua rồi mới biết nhớ quê hương” rồi “tuổi thơ xưa đưa nào cũng ướt/ mãi đuổi theo mặt nước lênh đênh”. Hoài niệm về quê hương, tác giả hồi tưởng lại những vụng dại tuổi thơ: “lòng miên man một thời vụng dại/ đi đến trường trốn học hái keo” (Theo cánh mù u).

Chung thủy với thể thơ dân tộc tuy nó đã được tác giả cố tình tạo nên những ngắt quãng, những nhấn nhá để phá cách. Những phá cách ở vỏ bọc bên ngoài để ngôn ngữ tự do chạy theo cảm xúc, theo những luyến láy mà vẫn đậm chất nhạc sự dịu dàng và sự kỹ lưỡng trong chọn lọc ngôn từ. Thơ

Nguyễn Như Bá không gượng ép, không mang tính tự sự, không nóng hổi những sự kiện thời cuộc mà nó nhẹ nhàng, băng khuâng. Nó là thơ của người tình thơ, của những con người nhìn cuộc đời bằng những yêu thương trong trẻo. Đôi khi nhà thơ để cho tâm hồn vu vơ với cuộc sống: “*Đất trời sao gió vô vàn/ trần gian xuôi ngược ngổn ngang chát đây*” (*Về đầu tri kỷ*). Nhưng những dư vọng ấy, thoáng qua rất nhanh để rồi như hững hờ nhà thơ tự trấn an mình: “*Tưởng đầu cây cỏ mưa chan/ chợt thu nghiêng bóng sương giăng mù trời/ tâm không linh tượng vương bời/ hanh hao vàng vọt lả loi chi nhiều*” (*Về đầu tri kỷ*). Con người thơ trong “*Nửa chiều Pleiku*” của Nguyễn Như Bá là con người yêu và mãnh liệt với tình yêu. Ông không đòi hỏi tình yêu một cách riet róng, với những môi hôn gấp gấp mà tình yêu trong thơ ông đầy lãng mạn, đầy duyên dáng và đầy đủ dư vị ngọt - thanh - êm ái - ru tình. Những cảm xúc, những trường đoạn ấy khiến tập thơ mang cái nhẹ nhàng, ru êm như bản romance về tình yêu. Trách móc, hờn giận trong tình yêu ông vẫn rất nhẹ nhàng, cứ như thủ thi, cứ như vỗ về chính tâm hồn mình: “*Đọc ngang lối vắng trăng hời/ chợt nghe khe khẽ ngọt lời cảm dâng/ nhẹ thom hoa ngực mơ màng/ lung linh duyên phận lỡ làng không tên*” (*Không gọi tên*) hay: “*Vắng em mưa gió liêu xiêu/ gần kề sao chẳng dật chiều mơ xanh*” (*Màu tím nhã my*).

“*Nửa chiều Pleiku*”, cuốn người đọc vào một thế giới đầy những du dương, đầy những giai điệu ngọt mềm, đầy cuốn hút. Sự nhẹ nhàng cuốn hút ngay ở bìa của tập thơ và sự trình bày một cách có chủ ý của ban biên tập, tất cả tạo nên sự hài hòa như lời tác giả đã gửi gắm: “*Vui buồn trong một niềm rơi/ vòng tay nhỏ hẹp vòng đời vô biên/ trời xanh mây trắng hiện tiền/ lắng chuông nghe tiếng tâm thiên à ơi*” (*Lắng tiếng*). Thơ Nguyễn Như Bá, không đầy những nhón nháo của cuộc sống mà nhẹ nhàng, tình tứ. Thơ ông là tiếng nói của một tâm hồn hoài niệm đầy yêu thương, tiếng nói của những giai điệu yêu thương của người tình thơ với cuộc đời, với người, với “phô núi mờ sương”. Xin được lấy những nhận xét của nhà thơ Hoàng Thanh Hương khi nói về ông: “*Với ai đó vẫn chương như một cuộc chơi, Nguyễn Như Bá không thế, với anh, thơ là cuộc đời “Thơ là cái gì rất cũ rất mới, rất xưa rất nay và hơn thế nữa. Nó gắn liền với bản chất làm người của trần gian đầy quan niệm”. Với anh thơ còn là trách nhiệm. Khi yêu và viết về chuyện yêu, anh rất mãnh liệt*”...

H.C.T

(*) Tên một bài thơ trong “*Nửa chiều Pleiku*” của tác giả. Bài này đã in trên **BÁO GIA LAI** - Số 3431 (5181) - Thứ tư 5/9/2012 (mục Tác giả tác phẩm, với nhan đề **Nguyễn Như Bá và “Nửa chiều Pleiku”**)